

Ustavni sud Crne Gore, u Drugom vijeću za meritorno odlučivanje o ustavnim žalbama u sastavu: sudija - Desanka Lopičić, predsjednica Vijeća i sudije Milorad Gogić i Budimir Šćepanović, članovi Vijeća, na osnovu odredaba člana 149 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore, člana 48 tačka 3 i člana 76 stav 1 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore(»Službeni list Crne Gore«, br. 11/15), na sjednici Vijeća od 30. novembra 2023. godine, donio je

ODLUKU

USVAJA SE ustavna žalba.

UKIDA SE presuda Privrednog suda Crne Gore, IP. br. 1276/19, od 2. decembra 2019.godine i predmet vraća tom sudu na ponovni postupak i odlučivanje.

O b r a z l o ž e n j e

I POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM CRNE GORE

1. M. K., iz C., podnio je blagovremenu i dozvoljenu ustavnu žalbu protiv rješenja Javnog izvršitelja, I. br. 2581/17, od 11. novembra 2019. godine i Privrednog suda Crne Gore, IP. br. 1276/19, od 2. decembra 2019. godine, zbog povrede prava iz člana 32 Ustava Crne Gore i člana 6 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

2. U ustavnoj žalbi je, u bitnom, navedeno: da Privredni sud nije dao odgovor na navode iz prigovora u svom obrazloženju, čime je povrijeđeno pravo na obrazloženu odluku; da je podnosilac podnio ustavnu žalbu na presudu, koja predstavlja izvršnu ispravu za izvršni postupak; da je povrijeđeno načelo formalnog legaliteta; da je podnosilac u cjelosti izmirio svoju obavezu po pravosnažnoj presudi; da se obaveza utvrđena pravosnažnom presudom dijeli na tri dijela; da firma podnosioca nije dužna da vrši obustavu ličnih primanja podnosioca; da je dug definitivno izmiren 2019. godine; da podnosilac ne može biti obavezan da plati troškove izvršnog postupka, koji se odnose na odgovor na prigovor, jer to nije djelotvoran pravni lijek. U konačnom je predložio da Ustavni sud usvoji ustavnu žalbu, ukine osporeno rješenje i predmet vrati na ponovni postupak i odlučivanje.

3. Ustavni sud, saglasno odredbi člana 149 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore, odlučuje o ustavnoj žalbi zbog povrede ljudskih prava i sloboda zajemčenih Ustavom nakon iscrpljivanja svih djelotvornih pravnih sredstava. Prema odredbi člana 68 stav 1 Zakona o Ustavnom sudu Crne Gore, ustavna žalba može se podnijeti protiv pojedinačnog akta državnog organa (...). U stavu 2 istog člana, propisano je da se ustavna žalba može podnijeti nakon iscrpljivanja djelotvornih pravnih sredstava (...).

4. U toku postupka pružanja ustavnosudske zaštite, povodom ispitivanja osnovanosti žalbe, u granicama istaknutog zahtjeva, Ustavni sud utvrđuje da li je podnosiocu ustavne žalbe povrijeđeno njegovo Ustavom zajemčeno pravo ili sloboda.

II ČINJENICE I OKOLNOSTI PREDMETA

5. Uvidom u spise predmeta, Ustavni sud je utvrdio sljedeće činjenice i okolnosti od značaja za odlučivanje u ovom ustavnosudskom predmetu:

6. Predmet spora, u postupku koji je prethodio ustavnosudskom, je predlog izvršnog povjerioca da se naloži poslodavcu izvršnog dužnika (podnosilac ustavne žalbe) da mu plati iznos od 1.077, 87 eura, koji iznos je poslodavac propustio da obustavi i isplati izvršnom povjeriocu.

7. Rješenjem Javne izvršiteljke, usvojen je predlog izvršnog povjerioca.

8. Rješenjem Privrednog suda Crne Gore, prigovor izvršnog dužnika je odbijen, kao neosnovan

9. U obrazloženju osporavanih rješenja se ističe: da je presudom Privrednog suda Crne Gore, P. br. 767/13, od 30. novembra 2016. godine, usvojen tužbeni zahtjev izvršenih povjerilaca, protiv tuženih, (između ostalog i podnosioca), da je Javna izvršiteljka donijela rješenje o izvršenju kojim je obavezala izvršnog dužnika da, na ime glavnog duga, plati iznos od 68.047, 02 eura, da je izvršni povjerilac predložio da se izvršenje sprovede i na zaradi koju dužnik ostvaruje kod poslodavca, pa je izvršiteljka donijela rješenje o promjeni sredstava, od 1.februara 2019.godine; da je to rješenje dostavljeno poslodavcu dužnika, ali da poslodavac nije obustavljao dio zarade izvršnog dužnika, pa je poslodavac, u smislu člana 131 stav 1 ZIO-a, povjeriocu dužan da izmiri sve obroke, koje je propustio da obustavi, te da je dužnik dužan da povjeriocu, shodno članu 34 stav 5 ZIO-a, naknadi troškove koji se odnose na sastav odgovora na prigovor.

III RELEVANTNE USTAVNE I KONVENCIJSKE NORME

Ustav Crne Gore

Član 32

Svako ima pravo na pravično i javno suđenje u razumnom roku pred nezavisnim, nepristrasnim i zakonom ustanovljenim sudom.

Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Član 6 stav 1

Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona.

IV MJERODAVNO PRAVO

Zakon o izvršenju i obezbjeđenju ("Službeni list Crne Gore", br. 36/2011, 28/2014, 20/2015, 22/2017 i 25/2019)

Član 34 stav 5

Izvršni dužnik je dužan da izvršnom povjeriocu, na njegov zahtjev, naknadi troškove koji su bili potrebni za izvršenje.

V OCJENA USTAVNOG SUDA

10. Pri razmatranju osnovanosti ustavne žalbe, Ustavni sud polazi od toga da se sudski postupci moraju provesti u skladu sa ustavnim načelom vladavine prava, kao najviše vrijednosti ustavnog poretka Crne Gore, pa tumačenje mjerodavnog prava, u svakom konkretnom slučaju, ne smije proizilaziti iz njegove arbitrarne i proizvoljne primjene, već mora uvažavati zahtjeve prava na pravično suđenje, sadržane u članu 32 Ustava Crne Gore i članu 6 stav 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

11. Podnosilac u žalbi navodi da troškovi, povodom sastavljanja i podnošenja odgovora na prigovor, nijesu nužni za vođenje postupka i da podnosilac ne može biti obavezan na plaćanje istih. U navedenom, podnosilac vidi povredu prava na pravično suđenje.

12. Ustavni sud ukazuje da je prvenstveno zadatak redovnih sudova da tumače i primjenjuju pravo na konkretne sudske predmete. Uloga Ustavnog suda ograničena je na ispitivanje jesu li učinci takvog tumačenja, odnosno primjene prava saglasni sa Ustavom i jesu li, u konkretnom slučaju, doveli do povrede ustavnih prava podnosioca ustavne žalbe. U postupcima pokrenutim ustavnim žalbom, Ustavni sud se, po pravilu, ne upušta u ispitivanje činjenica, jer njegov zadatak nije bavljenje greškama o činjenicama ili o pravu, osim ako i u mjeri u kojoj te greške mogu povrijediti ljudska prava i slobode zajemčene Ustavom. S druge strane, Ustavni sud ukazuje da se ustavna garancija prava na pravično suđenje, pored ostalog, sastoji u tome da sudska odluka o nečijem pravu ili obavezi mora biti donijeta u postupku koji je sproveden u skladu sa važećim procesnim zakonom, primjenom mjerodavnog materijalnog prava i obrazložena na ustavnopravno prihvatljiv način, jer bi se, u suprotnom, mogla smatrati rezultatom arbitrarnog postupanja i odlučivanja nadležnog suda.

13. U prilog izloženom, Ustavni sud ukazuje i na stav Evropskog suda za ljudska prava izražen u presudi *Van Kuck protiv Njemačke*, od 12. juna 2003. godine, prema kojoj zadatak tog suda nije da preispituje i utvrđuje činjenice i tumači domaće zakone, osim ako presuda domaćeg suda nije očigledno proizvoljna ili ako nije na razumljiv i na zadovoljavajući način obrazložena. U principu, Sud neće intervenisati, osim ukoliko su odluke domaćih sudova arbitrarne ili očigledno neosnovane, stav je koji je zauzet u presudi Evropskog suda za ljudska prava od 15. novembra 2007. godine, u predmetu *Khamidov protiv Rusije*.

14. Pravičnost postupka ocjenjuje se na osnovu postupka kao cjeline (*Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije*, od 6. decembra 1988. godine, serija A, broj 146, stav 68). Princip pravičnog suđenja, takođe, zahtijeva da se sud pozove na određenu pravnu normu, jer pravna osnova presude ne smije da bude proizvoljna, odnosno van konkretnog predmeta. Očigledna proizvoljnost u primjeni relevantnih propisa nikada ne može voditi pravičnom postupku (*Andelković protiv Srbije*, presuda od 9. aprila 2013. godine, tačka 24). Arbitrarnim se može ocijeniti pojedinačni akt pri čijem je donošenju njegov donosilac, pogrešno protumačio i primijenio mjerodavni propis, na način i u mjeri koja konkretni pojedinačni akt čini pravno neprihvatljivim.

15. U postupku koji je prethodio ustavnosudskom, na rješenje o izvršenju Javne izvršiteljke, izvršni dužnik je izjavio prigovor, a povjerilac odgovor na prigovor. Osporenim rješenjem Privrednog suda, prigovor je odbijen, a dužnik obavezan da povjeriocu plati troškove

postupka koji se odnose na sastav odgovora na prigovor. Obrazlažući svoju odluku, Privredni sud Crne Gore se pozvao na odredbu člana 34 stav 5 ZIO-a.

16. Po ocjeni Ustavnog suda, ovakav zaključak u pobijanom rješenju je posledica arbitrernog tumačenja primijenjene odredbe Zakona o izvršenju i obezbjeđenju.

17. U tom smislu, Ustavni sud naglašava da iz citirane odredbe člana 34 stav 5 ZIO-a proizilazi da će izvršni dužnik biti obavezan na plaćanje troškova povjeriocu koji su bili potrebni za izvršenje.

18. Ocjena je Ustavnog suda da je Privredni sud Crne Gore, arbitrernim tumačenjem navedene norme, obavezao dužnika na plaćanje troškova za odgovor na prigovor. Ovo stoga što odgovor na prigovor nije radnja koja je potrebna za izvršenje. Ustavnopravno prihvatljivim tumačenjem člana 34 stav 5 ZIO-a, zaključuje se da dužnik može biti obavezan na plaćanje neophodnih troškova za izvršenje, troškova za radnje koje treba da dovedu do izvršenja ili dovedu do promjene pravne situacije. Odgovor na prigovor jeste procesna radnja normirana zakonom, ali to nije radnja koja je neophodna za izvršenje i izvršni postupak. To, dalje, znači, da bi se rješenje Javne izvršiteljke razmotrilo po prigovoru izvršnog dužnika i da bi se, u skladu sa rješenjem i prigovorom, i donijela odluka, sve i da odgovor na prigovor nije izjavljen. Dakle, odgovor na prigovor nije radnja potrebna za izvršenje kako se to zahtijeva članom 34 stav 5 ZIO-a.

19. Ocjena je Ustavnog suda da je odlučivanjem na ovakav način Privredni sud Crne Gore arbitrerno i proizvoljno tumačio i primijenio relevantne odredbe mjerodavnog prava, na štetu podnosoca ustavne žalbe. Stoga je osporenim rješenjem, podnosiocu ustavne žalbe povrijeđeno pravo na pravično suđenje, iz člana 32 Ustava i člana 6 stav 1 Evropske konvencije.

Na osnovu iznijetih razloga, odlučeno je kao u izreci.

U-III br. 39/20
30. novembar 2023. godine
P o d g o r i c a

Predsjednica Vijeća,
Desanka Lopičić, s.r.